

Ortaöğretim Öğrencilerinin Sporda Sosyal Kimlik Algılarında ve Spora Yönelik Tutumlarında Demografik Değişkenlerin Rolü

Mehmet ULUKAN¹, Hasan ULUKAN², Aslı ESENKAYA³

¹Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-3483-5001>

²Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-2313-201X>

³Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu, Aydın, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0001-7574-0618>

Email: mulukan@adu.edu.tr, hasanulukan08@gmail.com, asli.esenkaya@adu.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 28.11.2021 - Kabul: 07.12.2021)

Özet

Sağlıklı ergen gelişiminin kritik bir parçası olan sosyal kimlik, bireyin benlik imajını geliştirmede ve güçlü bir bağ kurmada hayati bir rol oynar. Spora yönelik tutum ise iletişim becerileri, sosyalleşme ve kimlik gelişiminde etkilidir. Bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyal kimlik algılarını ve spora yönelik tutumlarını belirlemeyi ve bazı değişkenler açısından incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum değişkenlerini belirlemeye yönelik betimsel tarama modelinde nicel araştırmadır. Çalışma kapsamında olası neden-sonuç ilişkileri hakkında değerli çıkarımlar elde etmek için tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma örneklemini belirlemek için tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya, Aydın ilinin Efeler ilçesinde ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 118 (%50,9) kadın, 114 (%49,1) erkek 232 gönüllü öğrenci katılmıştır. Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25.00 programı kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırmada öğrencilerin sporda sosyal kimlik algılarının toplam puanları açısından gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Ancak spora yönelik tutum toplam puanları açısından gruplar arasında kadınların lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları ve spora yönelik tutumlarının sınıf düzeyi, günlük sosyal medya kullanımı ve fiziksel aktiviteye katılım durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Sosyal etkinliklere katılım değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal kimlik algıları ve spora yönelik tutumları açısından gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin puan ortalamalarına göre sporda sosyal kimlik algılarının ve spora yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Spor, Sosyal Kimlik, Tutum, Spora Yönelik Tutum.

The Role of Demographic Variables in Secondary School Students' Perception of Social Identity in Sports and Attitudes towards Sports

Abstract

Having a critical part of healthy adolescent development, social identity plays a vital role in developing an individual's self-image and forming a solid bond. Attitudes towards sports are effective in communication skills, socialization and identity development. This study aimed to determine secondary school students' perceptions of social identity in sports and their attitudes towards sports and examine them in terms of some variables. The study is quantitative in the descriptive survey model to define the variables of social identity and attitude towards sports in sports. As a methodology, the scanning model was used to obtain valuable inferences about possible cause-effect relationships within the scope of the study. A random sampling method was used to determine the research sample. 118 (50.9%) women and 114 (49.1%) 232 students voluntarily participated in the study in the Efeler district of Aydn province. Social Identity Scale in Sports and Attitude Scale towards Sports were used as data collection tools in the research. Research data were analyzed using SPSS 25.00 statistical package program. Descriptive statistics, independent samples t-test and ANOVA statistical techniques were used in the analysis of the data. The significance level was determined as .05. According to the findings of the research, in the comparison made according to the gender variable, it was seen that there was no significant difference between the groups in terms of the total scores of the students' perceptions of social identity in sports. At the same time, there was a significant difference between the groups favouring the women in terms of the total scores of the attitudes towards sports. It was observed that the student's perceptions of social identity in sports and their attitudes towards sports differed statistically significantly according to their grade level, daily use of social media and participation in physical activities. According to the variable of participation in social activities, it was determined that there was no significant difference between the groups in terms of social identity perceptions and attitudes towards sports of the students participating in the research. As a result, according to the average scores of the secondary school students participating in the research, it was determined that the perceptions of social identity in sports and their attitudes towards sports were at high levels.

Keywords: Sports, Social Identity, Attitude, Attitude towards Sports.

Giriş

Spor, bireyin topluma uyum sağlamasında, bireylerin beden ve ruh sağlığının korunmasında etkilidir (Balcıoğlu, 2013). Spor ve fiziksel aktivite, kitlelerin büyük bir bölümünün dikkatini çekmekte ve sağlığın sembolü olarak kabul edilmektedir. Ancak bu kavramlar gün geçtikçe değişmekte ve gelişmektedir. Popüler kültürde spor, sağlık, eğlence ve boş zaman etkinlikleri çerçevesinde değerlendirilir. Akgün (1992) spor kavramını, bireylerin sağlık durumlarını, fiziksel yeteneklerini ve performansını iyileştiren hareketler bütünü olarak tanımlamaktadır. Fiziksel aktivite, gün içinde yapılan, kas ve eklemler kullanılarak enerji harcanması, kalp ve solunum hızının artmasıyla oluşan ve farklı yoğunluklarda yorgunlukla sonuçlanan egzersiz, oyun ve gündüz aktivitelerinin tümünü ifade etmektedir (Şentürk, 2015). Baltacı ve Düzgün (2008) fiziksel aktiviteyi, enerji dengesi ve kilo kontrolü için harcanan enerji olarak tanımlamaktadır. Spor ve fiziksel aktivitelere katılım, modern topluluklarda ve toplumlarda giderek artan bir eğilim haline gelmiştir. Spora katılım, bireyin çocukluk, ergenlik ve yetişkinlik dönemi boyunca hem zihinsel hem de fiziksel sağlığının korunması için önemlidir (Wang & Zhang, 2021). Mevcut çalışmada örneklemini oluşturan ergenlik dönemi, bireyin hayatındaki en önemli dönemlerden biridir. Ergenler hem okulda uymaları gereken kurallar hem de aile içi çatışmalar nedeniyle bu dönemi genellikle zorluklarla geçirirler. Ergenlere yüklenen yaşam sorumlulukları ve geçirdikleri gelişim süreci, sorunlarının artmasına ve yaşam onlar için daha karmaşık hale gelmesine neden olmaktadır (Kılıç, 2013). Çoğu ergenin spor yapma nedenleri sadece hareket ve beden ile sınırlı değildir. Diğer bireylerle sosyalleşme ihtiyacı ve sosyal bir varlık olma ihtiyacı (sosyal kimlik algısı) gibi unsurlar ergenlerin spora yönelik tutumlarını etkilemektedir (Baumann, 1994).

Spor ortamlarında yapılan araştırmalar paylaşılan bir kimlik duygusuyla ilişkili olumlu kazanımlar olduğunu göstermektedir. Beyer (1992) kimliğin ve sporun özel önemini üç noktada tanımlar. Birincisi, spor, farklı kimlik biçimleri yaratma ve onaylama olanağı sunar. Bireysel spor deneyiminin gerçekleştiği “yarı deneysel” olarak oluşturulmuş spor koşullarına bağlıdırlar. İkinci olarak spor, sosyal varlık ve güç ilişkileri alanında tehditlere yol açabilecek değişikliklere yol açmayacak şekilde, bireylere avantajlarını gösterme ve önemli hale getirme fırsatları sunar. Üçüncüsü, spor, çeşitli sosyal grupların yaratılması için bir temel sağlar (aktaran: Kazimierczak vd., 2020). Sosyal kimlik, belirli bir statüye sahip, belirli bir kültürel grubun üyeleri olan kişilerin bireyler üstü kaydını ifade eder (Green & Jones, 2005). Sosyal kimlik yaklaşımı, sosyal grup üyeliklerinin ve ilişkili sosyal kimliklerin sporcuların davranışları, bilişleri ve duyguları üzerindeki etkisini vurgular (Haslam vd., 2020; Rees vd., 2015). Bireyler, belirli bir sosyal grubun parçası olmak ve aidiyet duygusu kazanmak için kişisel ve sosyal kimlikler oluştururlar. Sosyal kimlik, bireylerin belirli bir gruba ait olma bilincini içerir (Slater vd., 2014). Sosyal kimliğin gençlik sporunda bir çalışma konusu olarak ortaya çıkışı, takım üyeliği ve çeşitli psikolojik yapılar ve davranışsal sonuçlarla ilgili birçok yeni katkıyla sonuçlandı. Sporda sosyal kimlik gelişimi sporunun kendini ifade etmesi, doğru kararlar vermesi ve öz güven için çok önemlidir. Sporda sosyal kimliğin çok boyutluluğu, diğer alanlardaki ikna edici teorik ve ampirik çalışmalarla desteklense de (Brown vd., 1986; Jackson, 2002) sadece son zamanlarda bu kavramsallaştırma, spor takımı katılımıyla ilgili olarak dikkat çekmiştir (Bruner & Benson, 2018).

Okul çağında spor ve eğlence etkinliklerine düzenli katılım alışkanlığının geliştirilmesi, uygun sağlık ve gelişim için esastır. Bununla birlikte, çeşitli spor disiplinlerinde organize veya spontane boş zaman yarışmalarına katılım, çeşitli hareket becerilerine ve spora karşı olumlu bir tutuma bağlıdır (Tomik, 2008). Tutumların oluşumunda iki kritik dönem vardır:

ergenlik (12-20 yaş) ve erken yetişkinlik (21-30 yaş). Tutumlar ergenlik döneminde şekillenmeye başlar ve erken yetişkinlik döneminde kalıcı hale gelir. Etkili eğitim tutumları değiştirebilir (Morgan, 1989; aktaran Koçak, 2019). Tutum göreceli olarak kalıcı bir inanç, duygu ve davranış organizasyonu sosyal olarak önemli nesnelere, gruplara, olaylara veya sembollere yönelik eğilimler' olarak tanımlanabilir (Hogg & Vaughan, 2005). Tutum, inançları ve duyguları içeren manevi bir durumdur ve insan davranışını anlamak için gerekli kabul edilir (Latchanna & Dagnew, 2009). Spora yönelik tutumla ilgili bilgiler doğrultusunda bu kavramın hem bireyler hem de toplumlar için gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Spora yönelik tutumların sadece sporla sınırlı (beden eğitimi dersleri ve ortak müfredat) katılımından geçmesi değil, aynı zamanda rekreasyon veya bir turnuva için spor eğitimi gibi katılımlarının kapsamını da artırması gerekir. Fiziksel aktivite, sistematik eğitim ve Beden Eğitimi olarak adlandırılan bilim disiplinleri aracılığıyla da yönlendirilen öğrencilerin fiziksel aktivitelerinin ana nedeni olarak kabul edilmiştir (Daud vd., 2018). Spora katılım ve fiziksel aktivite, iletişim becerileri, sosyalleşme ve kimlik gelişiminide etkilemektedir.

Kanıtlar, güçlü sosyal kimliklere sahip sporcuların daha iyi psikolojik ve performans sonuçlarına sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin, güçlü bir takım kimliğini paylaşan sporcular, daha büyük bir öz değer, bağlılık ve çaba duygusu bildirdiler (De Cuyper vd., 2016; Martin vd., 2018). Ayrıca Fransen vd., (2016), bir takımın liderlerinin takım üyeleri arasında ortak bir kimlik geliştirmesinin daha iyi takım performansı ile sonuçlandığını bulmuşlardır. Caba & Pekel (2017) öğrencilerin sosyal kimlik algılarının güçlü olduğunu bildirmiştir. Sung vd. (2017) tarafından yapılan araştırma, üniversitenin atletik takımlarıyla güçlü bir sosyal kimlik duygusuna sahip öğrencilerin üniversiteye daha iyi uyum sağladığını bildirdi. Bu bulgu, diğer araştırmalarla birlikte, çoklu sosyal kimliğin faydalı olabileceğini ve akademik uyumla bağlantılı olabileceğini düşündürmektedir (Jetten vd., 2009; aktaran: Parker vd., 2021).

Bilindiği gibi toplumsal yapı içerisinde cinsiyet spora yönelik tutumları etkilemektedir (Chung & Phillips, 2002). Bu konuda yapılan araştırma, kadınların spora yönelik tutumlarının erkeklere göre daha olumsuz olduğunu ortaya koymuştur (Kangalgil vd., 2006; Yağcı, 2012). Örneğin, Swanepoel vd. (2015) üniversitelerde erkek öğrencilerin kız akranlarına göre spora daha yatkın olduğunu bulmuşlardır. Nitekim Tereza ve Dosil (2015) araştırmasının sonuçları, düzenli olarak spor yapan ve ebeveynleri de fiziksel aktivite yapan genç erkek bireylerde spora yönelik tutumların daha olumlu olduğunu göstermiştir. Diğer ülkelerdeki okul çocukları ve ergenlerin tutumları da çeşitli anketler aracılığıyla incelenmiştir. Sonuçlar, çocukların beden eğitimine (Ferguson vd., 1989; Ntoumanis, 2001; Trost vd., 1997) veya fiziksel aktiviteye (Barnekow-Bergkvist vd., 1996; Baskonuş, 2020; Engstrom 1989; Kargın-Göktaş & Şentürk, 2019; Tomik, 2008) karşı olumlu bir tutumu olduğunu göstermektedir. Gelecekte düzenli olarak egzersiz yapma olasılıkları daha yüksektir. Bazı araştırmalar kızların erkeklere göre daha az olumlu tutuma sahip olduğunu göstermiştir (Koca vd., 2005; Westerstahl vd., 2003).

Öğrencilerin gönüllü olarak spor faaliyetlerine katılmalarını sağlamak ve aynı zamanda öğrenme oturumlarını ihtiyatlı bir şekilde yönetmek için eğlenceye dayalı gerçek bir beden eğitimi ile spora yönelik tutumların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bireylerin spora ne kadar yatkın oldukları, spora bakış açıları, spor alışkanlıkları, karakterlerini spor yoluyla nasıl geliştirebilecekleri kısacası spora karşı tutumları sorgulanmalıdır. Literatürdeki bu çalışmaların sonuçları değerlendirildiğinde, hayatımızın bir parçası olan spora katılımın artmasında sporda sportif tutum ve sosyal kimliğin önemi yadsınamaz bir gerçek olarak

ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutum ve sporda sosyal kimlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesidir.

Materyal ve Metod

Araştırma Modeli

Deneyssel olmayan araştırmaların en bilineni örnek anket türüdür (Tabachnick & Fidell, 2015). Bu araştırma, öğrencilerin spordaki sosyal kimlik düzeylerini ve spora yönelik tutumlarını belirlemek ve çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu açıdan çalışma, tarama modelinin özelliklerini ortaya koymaktadır. Anket modelleri, geçmişte ya da günümüzdeki bir durumu mevcut haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Ayrıca tarama modelinde yapılan çalışmalar büyük popülasyonların özelliklerini açıklamaya çalışan çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2012).

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Aydın ilinin Efeler ilçesinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu, tüm popülasyona ulaşmak imkansız olduğu için bir örneklemden oluşmaktadır. Örnekleme, popülasyonu örnekleme sürecidir. Araştırmanın örnekleme, ulaşılması en kolay katılımcılardan başlayarak kolaylık örnekleme yöntemine göre oluşturulmuştur. Uygun örnekleme yöntemi, araştırmada gerekli katılımcı sayısına ulaşmak için ulaşılması en kolay katılımcılardan başlayarak örneklemin tamamlandığı örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2012; Sönmez & Alacapınar, 2011). Bu araştırmanın örnekleme grubunu rastgele seçilen gönüllü sporcular oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların 118'i (% 50,9) kadın, 114'ü (% 49,1) erkek, 232 öğrencidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu ile araştırmaya katılan sporcuların cinsiyeti, sınıf düzeyi, sosyal aktiviteye katılım durumu, günlük sosyal medya kullanım süresi, fiziksel aktiviteye katılım durumu gibi demografik özelliklerine ilişkin bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği

Bruner ve diğerleri (2014) tarafından geliştirilen ve Bruner & Benson (2018) tarafından tekrar düzenlenen Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği'ni (Social Identity Questionnaire For Sport (SIQS) Türkçeye uyarlama çalışması Türkay, Yetim & Sezer (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 9 madde ve üç faktörlü bir yapıdadır. Ölçeğin alt boyutları "grup içi bağlar, bilişsel merkezilik ve grup içi etki"dir. Ölçek aynı zamanda tek faktörlü yapıda da incelenmiştir. Ölçekte ters puanlanmış ifade bulunmamaktadır. Ölçek, 5'li Li-kert tipi ("1" Hiç uygun değil "5" Tamamen uygun) ile derecelendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa değerinin 0.70 olarak hesaplanmıştır.

Spora Yönelik Tutum Ölçeği

Öğrencilerin spor alışkanlıklarına ilişkin spora yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Şentürk (2015) tarafından geliştirilmiştir. Spora Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ), 25 maddeden oluşmakta olup 5'li likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek minimum 25, maksimum 125 puandır. Puanın yüksek olması spora karşı tutumun yüksek olduğunu gösterir.

Ölçekteki tüm maddeler olumlu olarak puanlanmaktadır. Faktör analizi sonucunda SYTÖ hem tek boyutlu hem de üç faktörlü bir yapıya kavuşmuştur. Ölçeğin alt boyutları Spora İlgili, Sporla Yaşamak, Aktif Spor Yapmaktır. Geliştirilen ölçeğin toplam güvenilirliği .97, alt boyutlarının güvenilirliği .98; .98; .95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.84 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 25.00 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde frekanslar alındıktan sonra çarpıklık basıklık normallik testi ve verilerin güvenilirliği için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Yapılan çarpıklık ve basıklık normallik analizi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Sporda Sosyal Kimlik Ölçeği için çarpıklık değeri -.520 ve basıklık değeri .704'dir. Spora Yönelik Tutum ölçeği için çarpıklık değeri -.961 ve basıklık değeri .716'dir. Tabachnick ve Fidell (2013) $\pm 1,5$ arasındaki çarpıklık ve basıklık değerleri normallik göstergeleri olduğunu ifade etmişlerdir. Verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendiği için araştırma bulgularında parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin analizinde, sporcuların çok boyutlu sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutum düzeylerini belirlemek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. Sporcuların sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutumları ölçeklerinden alınabilecek sınır puanlarına göre belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farklılıkları incelemek için ikili gruplarda bağımsız örneklem t testi ve ikiden fazla olan gruplarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanıldı. Araştırmada anlamlılık düzeyi $\alpha = 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Ortaöğretim öğrencilerinin demografik özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	118	50,9
	Erkek	114	49,1
Sınıf Düzeyi	9. sınıf	63	27,2
	10. sınıf	70	30,2
	11. sınıf	50	21,6
	12. sınıf	49	21,1
Sosyal Aktivitelere Katılırmısınız?	Katılırim	173	74,6
	Katılmam	59	25,4
Günlük Sosyal Medya Kullanımı	2 saatten az	21	9,1
	2-3 saat	80	34,5
	4-5 saat	62	26,7
	6-7 saat	38	16,4
	7 saaten fazla	31	13,4
Fiziksel Aktivitelere Katılırmısınız?	Katılırim	148	63,8
	Katılmam	84	36,2

Tablo 1'de araştırmaya katılanların %50.9'unun kadın, %49.1'inin ise erkek öğrencilerden oluştuğu gözlemlenmiştir. Sınıf değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde %27.2'sinin 9. sınıf, %30,2'sinin 10.sınıf, %21.6'sının 11. sınıf, %21.1'inin 12. sınıf öğrencilerinde oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerin sosyal aktivitelere katılımlarına ilişkin veriler incelendiğinde %74.6'sının katıldığı, %25.4'ünün katılmadığı yönündedir. Öğrencilerin %9.1'inin 2 saatten

az, %34.5'inin 2-3 saat, %26.7'sinin 4-5 saat, %16,4'ünün 6-7 saat ve %13.4'ünün 7 saatten fazla sosyal medya kullandıkları görülmüştür.

Tablo 2. Ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum düzeyleri

Değişkenler	N	Min	Max	\bar{x}	Ss
Sporda Sosyal Kimlik	232	16,00	40,00	31,5819	5,78565
Spora Yönelik Tutum	232	56,00	122,00	97,5216	12,70816

Tablo 2'de araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin sporda sosyal kimlik düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=31,58$; $SD=5,785$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin spora yönelik tutum düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=97,52$; $SD=12,708$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutumlarının t-testi analiz sonuçları (N=232)

Değişkenler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Sporda Sosyal Kimlik	Kadın	118	31,9237	5,19394	,912	,363
	Erkek	114	31,2281	6,34416		
Spora Yönelik Tutum	Kadın	118	99,2881	11,98011	2,171	,031*
	Erkek	114	95,6930	13,22516		

*p<0.05

Tablo 3 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları toplam puanları yönünden gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken, spora yönelik tutum toplam puanları yönünden gruplar arasında kadınların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0.05).

Tablo 4. Ortaöğretim öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutuma ilişkin anova testi sonuçları (N=232)

Değişkenler	Sınıf Düzeyi	N	X	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Sporda Sosyal Kimlik	9. sınıf	63	32,2540	5,14301	4,763	,003*	9-12
	10. sınıf	70	33,0714	5,35770			
	11. sınıf	50	30,8400	6,35147			
	12. sınıf	49	29,3469	5,91450			
Spora Yönelik Tutum	9. sınıf	63	93,6825	15,35371	4,262	,006*	9-12
	10. sınıf	70	96,6857	12,79554			
	11. sınıf	50	99,6000	11,05829			
	12. sınıf	49	101,5306	8,44122			

*p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde; ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyal kimlik algılarının sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaştığı görülmüştür (p<0.05). Gruplar arasında yapılan incelemede 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin 12. sınıf öğrencilerine göre sporda sosyal kimlik algılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür (p<0.05). Sınıf düzeyine göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur

($p < 0,05$). Gruplar arasında yapılan incelemede 12. sınıf öğrencilerinin 9. sınıf öğrencilerine göre spora yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < 0,05$).

Tablo 5. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal aktivitelere katılım değişkenine göre sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum düzeylerine ilişkin *t*-testi sonuçları (N=232)

Değişkenler	Sosyal Atkivitelere Katılım	N	X	Ss	F	p
Sporda Sosyal Kimlik	Katılırim	173	31,6705	5,74872	,399	,690
	Katılmam	59	31,3220	5,93482		
Spora Yönelik Tutum	Katılırim	173	98,3006	12,68866	1,604	,110
	Katılmam	59	95,2373	12,59493		

* $p > 0,05$

Tablo 5 incelendiğinde sosyal aktivitelere katılım değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları ve spora yönelik tutum toplam puanları yönünden gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 6. Ortaöğretim öğrencilerinin cingünlük sosyal medya kullanım değişkenine göre sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum düzeylerine ilişkin anova testi sonuçları (N=232)

Değişkenler	Günlük Sosyal Medya Kullanımı	N	X	Ss	F	p	Anlamlı Fark
Sporda Sosyal Kimlik	2 saatten az (a)	21	28,1429	7,03055	2,821	,026*	a-b a-c
	2-3 saat (b)	80	32,0375	5,42951			
	4-5 saat (c)	62	32,6452	4,93597			
	6-7 saat (d)	38	31,6053	6,27539			
	7 saatten fazla (e)	31	30,5806	6,07055			
Spora Yönelik Tutum	2 saatten az (a)	21	96,8095	9,60531	5,730	,000*	b-c b-d b-e
	2-3 saat (b)	80	92,7125	14,55256			
	4-5 saat (c)	62	99,2097	11,83235			
	6-7 saat (d)	38	103,0000	7,46161			
	7 saatten fazla (e)	31	100,3226	12,52833			

* $p < 0,05$

Tablo 6 incelendiğinde; ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyala kimlik algılarının günlük sosyal medya kullanım değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($p < 0,05$). Gruplar arasında yapılan incelemede günlük 2-3 saat ve 4-5 saat sosyal medyayı kullanan öğrencilerin sosyal medyayı 2 saatten az kullanan öğrencilere göre sporda sosyal kimlik algılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günlük sosyal medya kullanım düzeyine göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Gruplar arasında yapılan incelemede günlük sosyal medyayı 4-5 saat, 6-7 saat ve 7 saatten fazla kullanan öğrencilerin sosyal medyayı 2-3 saat kullanan öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < 0,05$).

Tablo 7. Ortaöğretim öğrencilerinin fiziksel aktivitelere katılım değişkenine göre sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum düzeylerine ilişkin *t*-testi sonuçları (N=232)

Değişkenler	Fiziksel Aktivitelere Katılım	N	X	Ss	F	p
-------------	-------------------------------	---	---	----	---	---

Sporda Sosyal Kimlik	Katılırim	148	32,3919	5,59353	2,875	,004*
	Katılmam	84	30,1548	5,87520		
Spora Yönelik Tutum	Katılırim	148	98,8041	12,06031	2,055	,041*
	Katılmam	84	95,2619	13,55588		

*p<0.05

Tablo 7 incelendiğinde fiziksel aktivitelere katılım değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları toplam puanları yönünden gruplar arasında fiziksel aktivitelere katılanların lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (p<0,05). Fiziksel aktivitelere katılım değişkenine göre yapılan karşılaştırmada spora yönelik tutum toplam puanları yönünden gruplar arasında fiziksel aktivitelere katılanların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p<0,05).

Tartışma ve Sonuçlar

Bu araştırmada, Aydın ilinin Efeler ilçesinde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyal kimlik ve spora yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin puan ortalamalarına göre sporda sosyal kimlik algılarının ve spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirlendi. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal kimlik algılarının yüksek olmasından bir ekip içerisinde güçlü bağlar kurabildikleri, benlik imajlarının farkında oldukları ve kendilerini iyi bir sporcu olarak kabul ettikleri anlaşılabilir. Spora yönelik tutumlarının yüksek olması ise sporun fiziksel, psikolojik ve fizyolojik yönlerden faydalı olduğunun inancında olmaları, sürekli spor faaliyetlerinin içinde yer alma isteklerinin olması, zamanın çoğunu sporla geçirmeye çalışmaları ile açıklanabilir. Literatürde araştırmanın bu bulgularını destekleyen araştırmalar olduğu görülmüştür. Caba ve Pekel'in (2017) öğrencilerin genel öz-yeterlik düzeyleri ile sporcu kimliği algıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırma sonucunda, sporcu kimliğinin alt boyutu olan sosyal kimlik algılarının güçlü olduğu görülmektedir. Kargin-Göktaş ve Şentürk (2019) spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve araştırma sonucunda öğrencilerin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Kaya vd. (2018) üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını incelemiş ve araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Baskonuş (2020) ortaokul öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemiş ve ortaokul öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının genel olarak orta düzeyde olduğunu bildirmiştir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırmada araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları toplam puanları açısından gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Buna karşılık, spora yönelik tutum toplam puanlarında gruplar arasında kadınların lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ortalama puanlara göre incelendiğinde, kadınların sporda sosyal kimlik algılarının ve spora yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlendi. Bu durumda kadınların sporda sosyal kimlik algılarının ve spora yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra spor alanında kadınların üzerindeki toplumsal baskıya rağmen öğrencilerin sporla ilgili hedefleri olduğu ve bir takımın parçası olmaktan memnun oldukları düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin sportif başarının getirdiği sosyal statüden gurulandıkları, böylece etrafındaki kadınları da spor yapmaya teşvik etme eğilimi içinde

oldukları çıkarımı da yapılabilir. Literatür incelendiğinde birçok çalışmanın benzer sonuçlara sahip olduğu görülmüştür (Efek vd., 2018; Göksel vd., 2017; Varol vd., 2017). Doğaner vd. (2020) sporcu kimliği ile öz-yeterlik arasındaki ilişkiyi farklı değişkenler açısından incelemiş ve sosyal kimlik algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Görgülü vd. (2018) sporcularda prososyal ve antisosyal davranışları ve sporcu kimliğini bazı değişkenlere göre incelemiş ve erkek sporcuların kadın sporculara göre daha güçlü bir sosyal kimliğe sahip olduğunu tespit etmiştir. Namlı ve Demir (2018) tarafından bireysel ve takım sporcularının sporcu kimlik düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile sosyal kimlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Kaya vd. (2018a) öğrencilerin sporcu kimlikleri ile başarı yönelimleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, öğrencilerin sporcu kimliklerinin alt boyutlarından olan sosyal kimlik boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek sosyal kimliklere sahip oldukları görülmektedir. Rekreatif spor yapan kadınların erkeklere göre spora karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Tükel, 2018). Yıldız vd. (2017) üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını incelemiş ve öğrencilerin spora yönelik tutum toplam puanlarında cinsiyete göre anlamlı farklılıklar bulmuştur. Smoll ve Shutz (1980) yaptıkları çalışmada erkeklerin fiziksel aktivitelere yönelik tutumlarının kızlara göre daha olumlu olduğunu bulmuşlardır. Tomik vd. (2012) Polonya'da 2704 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada, erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha olumlu olduğunu rapor etmiştir.

Araştırmaya göre ortaöğretim öğrencilerinin sporda sosyal kimlik algılarının sınıf düzeyi değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür. Gruplar arasında yapılan incelemede 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin sporda sosyal kimlik algılarının 12. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda daha genç yaşlardaki öğrencilerin sporda sosyal kimlik algılarının ileri yaşlardaki öğrencilere göre daha güçlü olduğu söylenebilir. Buna sebep olarak genç yaşlardaki öğrencilerin bir ekibin parçası olma isteği ve bir ekibe bağlı olma duygularının daha güçlü olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin sınıf düzeyine göre yapılan karşılaştırmada spora yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. 12. sınıf öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının 9. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda son sınıflardaki ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Son sınıflarda olan öğrencilerin sporla olan bağlarının daha güçlü olması, hedeflerinin daha yüksek olması, okul takımlarında kendilerine daha fazla yer bulmuş olmaları onları spora yönelik tutum yönünden daha güçlü kıldığı düşünülmektedir. Literatürde benzer sonuçlara ulaşan bazı araştırmalar (Çetin, 2007) olmakla birlikte, farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır (Tavlaş, 2012; Yıldız, 2010). Subramaniam ve Silverman (2007) ortaokul öğrencileri ile yaptıkları çalışmada sınıf değişkeninde anlamlı bir farklılık bulmuştur. Altay ve Özdemir (2006) öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada sınıf değişkeninde anlamlı bir farklılık bulmuştur. Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiş ve araştırma sonucunda öğrencilerin spora yönelik tutumları ile sınıf düzeyi değişkeni arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kaya vd. (2018b) üniversite öğrencilerinin spora karşı tutumlarını incelemiş ve araştırmanın sonucuna göre öğrenim yılı ile spora yönelik tutum ölçeğinin alt boyutları olan psikososyal gelişim ve zihinsel gelişim arasında da anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Göksel ve Caz (2016) tarafından yapılan çalışmada sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda sosyal aktivitelere katılım değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları ve spora yönelik tutum toplam puanları yönünden gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu sonucun homojen dağılımdan kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatür taraması sonucunda araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin spordaki sosyal kimlik algılarının günlük sosyal medya kullanım değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Gruplar arasında yapılan incelemede, günde 2-3 saat ve 4-5 saat sosyal medya kullanan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algılarının, sosyal medyayı 2 saatten az kullanan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Böylece sosyal medyayı uzun süre kullanan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda öğrencilerin sosyal medyadan sporla ilgili birçok bilgiye hızlı şekilde ulaştıkları, sporla ilgili paylaşımların spor hakkında olumlu algılarının oluşmasının temelini oluşturduğu, sporla ilgili daha güçlü bağlar kurmanın daha olanaklı olduğunun farkında oldukları sonucu çıkarılabilir. Araştırmada günlük sosyal medya kullanım düzeyine göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Günde 4-5 saat, 6-7 saat ve 7 saatten fazla sosyal medya kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının, sosyal medyayı 2-3 saat kullanan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda sosyal medyayı uzun süre kullanan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının da olumlu şekilde arttığı söylenebilir. Literatürde araştırmanın bu bulgusunu destekleyen çalışma olduğu görülmüştür. Göksel vd. (2017), farklı bölümlerdeki öğrencilerin spora yönelik tutumlarını karşılaştırmak için yaptıkları araştırma sonucunda öğrencilerin sosyal medyayı kullanmalarının spora yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan sosyal medya, insanları rahat bir şekilde etkilemekte ve çok kısa sürede sayısız kişiye ulaşmaktadır. Bu nedenle sosyal medyayı kullanan öğrenciler, sosyal medyayı kullanmaları, sporla ilgili güncel haberleri takip etmeleri ve sporla ilgili kaynakları takip etme sonucunda spora yönelik tutumlarında etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda fiziksel aktivitelere katılım değişkenine göre araştırmaya katılan öğrencilerin sporda sosyal kimlik algıları toplam puanları yönünden gruplar arasında fiziksel etkinliklere katılan öğrencilerin lehine anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Araştırmanın son bulgusunda ise fiziksel aktivitelere katılım değişkenine göre yapılan karşılaştırmada spora yönelik tutum toplam puanları yönünden gruplar arasında fiziksel aktivitelere katılanların lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Böylece fiziksel aktivitelere katılmanın öğrencilerin hem sporda sosyal kimlik algılarının gelişimine hem de spora yönelik tutumlarına olumlu düzeyde katkı sağladığı söylenebilir. Ayrıca fiziksel aktivitenin bireyler üzerinde fizyolojik, psikolojik ve zihinsel yönden olumlu etkileri olduğu da bildirilmiştir. Bunun yanısıra fiziksel aktivitelere katılan bireylerin hayattan zevk aldıkları, sporun aracı rolü sayesinde kötü alışkanlıklardan uzak durdukları, akademik yönden derslerine olumlu katkı sağladıkları da söylenebilir. Bu sebeple öğrencilerin spora karşı teşvik edici unsurların artırılması önemlidir. Literatürde araştırmanın bulgusunu destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur. Türkay vd. (2020) takım sporcusu gençlerde sosyal kimlik algılarını incelediği araştırmanın sonucunda uluslararası bir müsabakaya katılma durumlarına göre, sporda sosyal kimlik düzeylerinde müsabakalara katılanların lehine farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Yıldız vd. (2017) üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmada, öğrencilerin spora katılım durumlarının spora yönelik tutumu toplam puan açısından anlamlı

bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yavuz ve Yücel (2019) spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını incelediği araştırmanın sonuçlarına göre spor yapma değişkeni bakımından katılımcıların spora yönelik tutum puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu bulgu spor yapmanın spora yönelik tutum üzerinde farklılaşma yarattığını göstermektedir. Kocak (2014) öğrencilerinin spora yönelik tutumları üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin spor yapma durumları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olduğu, sıra ortalamaları dikkate alındığında ise spor yaptığını ifade eden öğrencilerin spora yönelik tutumlarının spor yapmadığını ifade eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Singh ve Devi (2013) tarafından yapılan araştırmada spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre spora karşı tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Baskonuş (2020) ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemek amacıyla bir araştırma yapmış ve spor etkinliklerine katılımlarının öğrencilerin spora yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılaşma olduğunu bildirmiştir.

Sağlıklı ergen gelişiminin kritik bir parçası olan sosyal kimlik, bireyin benlik imajını geliştirmede ve güçlü bir bağ kurmada hayati bir rol oynar. Spora yönelik tutum ise iletişim becerileri, sosyalleşme ve kimlik gelişiminde etkilidir. Bu çalışma sosyal kimliğin ve spora yönelik tutumun gelişiminde etkin olduğu düşünülen ergenlerin sporda sosyal kimlik algıları ve spora yönelik tutumlarını incelemiştir. Sonuç olarak araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin sosyal kimlik algı ve spora yönelik tutumlarının yüksek seviyelerde olduğu belirlenmiştir. Bu durumda sosyal kimlik algıları yüksek olan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının da güçlü olduğu çıkarımı yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin sosyal kimlik algı ve spora yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular, bu alanda yapılan çalışmaları desteklemektedir. Sosyal kimlik algısının ve spora yönelik tutumun artıları ve eksileri hakkında bilgi veren, öğrencilere yönelik bilinçlendirme amaçlı seminerler düzenlenebilir. Sosyal kimlik oluşumunda sporun farkındalığını ortaya çıkaran farklı çalışmalar yapılarak literatür genişletilebilir.

KAYNAKLAR

Akgün, N. (1992). Spor hekimliği kavramı. içinde: Ergen E (ed.). Spor Hekimliği. Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.

Altay, F., Özdemir Z. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (ss. 591-593). Muğla: 3-5 Kasım, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.

Balcıoğlu, İ. (2003). Sporun sosyolojisi ve psikolojisi. İstanbul: Bilge Yayınları.

Baltacı, G., Düzgün, İ. (2008). Adolesan ve egzersiz. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 730

Barnekow-Bergkvist M., Hedberg G., Janlert U., Jansson E. (1996). Physical activity pattern in men and women at the ages of 16 and 34 and development of physical activity from adolescence to adulthood. Scand J Med Sci Sports, 6, 359-370.

Başkonuş, T. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kırşehir ili örneği). Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2): 365-376.

Baumann S. (1994). Uygulamalı spor psikolojisi. (Çev: C. İkizler, O.A. Özcan). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Beyer, E. (1992). Wörterbuch der sportwissenschaft; Hofmann: Schorndorf, Germany,

Brown, R. J., Condor, S., Mathews, A., Wade, G., Williams, J. (1986). Explaining intergroup differentiation in an industrial organization. Journal of Occupational Psychology, 59, 273-286. <http://dx.doi.org/10.1111/j.2044-8325.1986.tb00230>

Bruner, M. W., Benson, A. J. (2018). Evaluating the psychometric properties of the Social Identity Questionnaire for Sport (SIQS). Psychology of Sport & Exercise 35, 181-188. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2017.12.006>

Bruner, M.W., Boardley, I. D., Côté, Jea (2014). Social identity and prosocial and antisocial behavior in youth sport. Psychology of Sport and Exercise, 15(1): 56-64. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2013.09.003>

Büyüköztürk, Ş., Akgün, E., Kılıç, Çakmak, E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları <https://doi.org/10.14527/9789944919289>

Caba, U., Pekel, A. (2017). Üniversite öğrencilerin genel öz yeterlilik düzeyleri ile sporcu kimlik algısı arasındaki ilişki (Vakıf Üniversitesi Örneği). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(55): 475-482.

Chung M.H., Phillips D.A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Phys. Educator* 59(3): 126-138.

Çetin, M. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir İli Örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Daud, W. R. W., Muhamad, T. A., Yunus, M. Md. (2018). Hubungan kecerdasan pelbagai dengan sikap terhadap sukan pelajar pintar cerdas akademik. *Jurnal Pendidikan Malaysia (The Relationship between Multiple Intelligences and Attitude towards Sports Among Academically Gifted Students)*, 43(1/SI): 39-47. <http://dx.doi.org/10.17576/JPEN-2018-43.03-05>

De Cuyper, B., Boen, F., Van Beirendonck, C., Vanbeselaere, N., Fransen, K. (2016). When do elite cyclists go the extra mile? Team identification mediates the relationship between perceived leadership qualities of the captain and social laboring. *International Journal of Sport Psychology*, 47(4): 355–372.

Doğaner, S., Görmüş, M., Kılıç, M. Ö. (2020). Sporcu kimliği ile öz yeterlik arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69): 1465-1480. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4058>

Efek E., Sivrikaya Ö., Sadık R. (2018). Spor bilimleri alanında okuyan üniversite öğrencilerinin ahlaki gelişim düzeyleriyle spor tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(29): 3895-3903.

Engstrom, L. (1986). The process of socialization into keep-fit activities. *J Sports Sci*, 8, 89-97.

Ferguson K.J., Yesalis C.E., Pomrehn P.R., Kirkpatrick M.B. (1989). Attitudes, knowledge, and beliefs as predictors of exercise intent and behavior in schoolchildren. *J Sch Health*, 59, 112-115.

Fransen, K., Decroos, S., Broek, G. V., Boen, F. (2016). Leading from the top or leading from within? A comparison between coaches' and athletes' leadership as predictors of team identification, team confidence, and team cohesion. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(6): 757–771.

Görgülü, R., Adiloğulları, G.E., Tosun, Ö.M., Adiloğulları, İ. (2018). Prososyal ve antisosyal davranış ile sporcu kimliğinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches, 9(3):147-161. <https://doi.org/10.17155/omuspd.397248>

Göksel A. G., Caz Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi, Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(1): 1-10.

Göksel A.G., Caz Ç., Yazıcı Ö.F., İkizler H.C. (2017). Farklı bölümlerdeki öğrencilerin spora yönelik tutumlarının karşılaştırılması: Marmara üniversitesi örneği. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 8(2): 123-134.

Green, B.C., Jones, I. (2005). Serious leisure, social identity and sport tourism. Sport in Society, 8(2): 164–181. <https://doi.org/10.1080/174304305001102010>

Haslam, S. A., Fransen, K., Boen, F. (2020). The new psychology of sport and exercise psychology: The social identity approach. London: Sage Publications.

Hogg M., Vaughan G. (2005). Social Psychology. Prentice Hall, London.

Jackson, J. W. (2002). Intergroup attitudes as function of different dimensions of group identity and perceived intergroup conflict. Self and Identity, 1, 11–33. <http://dx.doi.org/10.1080/152988602317232777>

Jetten, J., Haslam, C., Haslam, S. A., Branscombe, N. R. (2009). The social cure. Scientific American Mind, 20(5): 26–33.

Kangalgil, M., Hünük, D., Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 17(2):48-57.

Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.

Kargın-Göktaş, N., Şentürk, H.E. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki. SPORMETRE, 17(3): 78-92. <https://doi.org/10.33689/spormetre.580852>

Kaya, H.B., Namlı, S., Tekkurşun-Demir, G. (2018a). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporcu kimlikleri ve başarı yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(7/SI): 179-196. <http://dx.doi.org/10.29157/etusbe.83>

Kaya, Ö., Cicioğlu, H.İ., Tekkurşun-Demir, G. (2018b). The attitudes of university students towards sports: attitude and metaphorical perception. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(1): 115-133. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1593401>

Kazimierzak, M., Dąbrowska, A., Adamczewska, K., Malchrowicz-Moško, E. (2020). The Impact of Modern Ultramarathons on Shaping the Social Identity of Runners. The Case Study of Karkonosze Winter Ultramarathon. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(1): 116. <https://doi.org/10.3390/ijerph17010116>

Kiliç, M. (2013). Gerçek yaşam tadında: Gelişim dönemleri 2: Erinlik ergenlik. Ankara: Pegem Akademi

Koca, C., Asci, H.F., Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(158): 365-375.

Koçak, Ç.V. (2019). The relationship between attitude towards sports and bodily-kinesthetic intelligence in university students of sport science. *Physical education of students*, 23(3):147-54. <https://doi.org/10.15561/20755279.2019.0306>

Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Ankara Üniv Spor Bil Fak*, 12(1): 59-69.

Latchanna, G., Dagnev, A. (2009). Attitude of teachers towards the use of active learning methods. *E-journal of All India Association for Educational Research*, 21(1): 1-4.

Martin, L. J., Balderson, D., Hawkins, M., Wilson, K., Bruner, M. W. (2018). The influence of social identity on self-worth, commitment, and effort in school-based youth sport. *Journal of Sports Sciences*, 36(3): 326–332.

Morgan, C.T. (1989). Psikolojiye Giriş [Introduction to Psychology]. Ankara: Turkey, H.Ü. Psychology Publishing;. (In Turkish)

Namlı, S., Tekkurşun-Demir, G. (7-9 Aralık 2018). Bireysel ve takım sporcularının sporcu kimlik düzeylerinin tespiti. UMTEB IV. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi

Ntoumanis, N. A. (2001). Self-determination approach to the understanding of motivation in physical education. *Br J Educ Psychol*, 71, 225-242.

Parker, P. C., Perry, R. P., Coffee, P., Chipperfield, J. G., Hamm, J. M., Daniels, L. M., Dryden, R. P. (2021). The impact of student-athlete social identity on psychosocial

adjustment during a challenging educational transition. *Psychology of Sport and Exercise*, 56, 101979, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2021.101979>

Rees, T., Haslam, S. A., Coffee, P., Lavallee, D. (2015). A social identity approach to sport psychology: Principles, practice, and prospects. *Sports Medicine*, 45, 1083–1096. <https://doi.org/10.1007/s40279-015-0345-4>

Singh, R.K.C., Devi, K.S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports, *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*. 2(4): 80-85.

Slater, M. J., Coffee, P., Barker, J. B., Evans, A. L. (2014). Promoting shared meanings in group memberships: A social identity approach to leadership in sport. *Reflective Practice*, 15(5): 672–685.

Smoll, F.L. Schutz, R.V. (1980). Children’s attitudes towards physical activity: A Longitudinal analysis. *Journal of Sport Psychology*, 2, 137-147.

Sönmez, V., Alacapınar, F. G. (2011). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. (7th ed.). Anı.

Subramaniam, P. R., Silverman S. (2007). Middle school students attitudes toward physical education. *Teaching and Teacher Education*, 23, 602-611.

Sung, J., Koo, G. Y., Dittmore, S. (2017). Role of intercollegiate athletics’ identification in student adjustment to college life. *Journal of Research in Business, Economics and Management*, 9(3): 1680–1691.

Swanepoel, E., Surujlal, J., Dhurup, M. (2015). Attitude towards sport and physical activity, self-esteem, life satisfaction relationship and variations in terms of gender: perspective from university students. *Supplement 1*, 14-28.

Şentürk, E. Ş. (2015). Spora yönelik tutum ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. *CBÜ Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2): 8-18.

Şişko, M., Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2015). Using multivariate statistics. (Çev. M. Baloğlu). Ankara: Nobel

Taşgın Ö., Tekin M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2): 457-466.

Tavlaş, S. (2012). Erzurum İlindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Tereza, A.A., Dosil, J. (2015). The influence of attitudes toward physical activity and sports. *Motriz: Revista de Educação Física*. 21(4):344-351.

Tomik, R. (2008). Adolescent attitudes towards sport depending on school level, gender and school sports club membership. *Journal of Human Kinetics* volume 20(1): 121-130. <https://doi.org/10.2478/v10078-008-0024-8>

Tomik, R., Olex-Zarychta, D., Mynarski, W. (2012). Social values of sport participation and their significance for youth attitudes towards physical education and sport. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 19(2) , 99-104.

Trost, S. G., Pate, R.R., Saunders, R., Ward, D.S., Dowda, M., Felton, G. (1997). A prospective study of the determinants of physical activity in rural fifth-grade children. *Prev Med.*, 26, 257-263.

Tükel, Y. (2018). Sportif rekreasyon faaliyeti olarak masa tenisi oynayan sporcuların spora yönelik tutumlarının cinsiyete ve medeni duruma göre değerlendirilmesi. *Sportive*, 1(1): 12-18.

Türkay, H., Bayrakdaroğlu, Y., Yağan, N., Başkan, A.H. (2020). Takım sporcusu gençlerde sosyal kimlik. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(8): 583-591. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.530>

Türkay, H., Yetim, A., Sezer, P. (2018). Sporda sosyal kimlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(78): 493-504.

Varol R., Varol S., Türkmen M. (2017). Bartın üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2): 316-329.

Wang, Y., - Zhang, Z. (2021). Social and psychological mobilizers of attitude towards activity sports: a multi-theory perspective. *Revista de Psicología del Deporte/Journal of Sport Psychology*, 30(1): 112-128.

Westerstahl M., Barnekow-Bergkvist M., Hedberg G., Jansson E. (2003). Secular trends in sports participation and attitudes among adolescents in Sweden from 1974 to 1995. *Acta Pædiatr*, 92, Stockholm, 602-609.

Yağcı, İ. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği) (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yavuz, C., Yücel, A.S. (2019). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72): 1902-1910. <https://doi.org/10.17755/esosder.584081>

Yıldız, A.B., Arı, Ç., Yılmaz, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt üniversitesi örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1): 35-45.

Yıldız, Ö. (2010). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve karşılaştıkları problemler. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.